

Motion till riksdagen

1989/90:Jo84

av Kersti Johansson och Rune Backlund (båda c)

med anledning av prop. 1989/90:146

Livsmedelspolitiken

I proposition 1989/90:146 angående livsmedelspolitiken anvisas inga nya vägar eller ställs några särskilda medel till förfogande som tryggar lantbruket i södra Sveriges skogs- och mellanbygder, dit Jönköpings län hör. Det är snarare så att de åtgärder som föreslås kraftigt missgynnar nämnda områden.

Mjolkproduktionen, den grundläggande produktionsgrenen i området, kläms åt ytterligare. Visseligen kommer en förenklad form av lönsamhetsutjämning att finnas kvar under en treårsperiod. Men fr.o.m. 1 juli 1994 skall den interna mjölkregleringen vara helt avskaffad.

Mjolkproduktionens lönsamhet har sjunkit kraftigt sedan tvåprissystemets avskaffande och med de nu framlagda förslagen kommer lönsamheten i stora delar av skogs- och mellanbygderna att helt försvinna, med en utslagning av mjölkbesättningar som följd. Vi får därmed en mycket negativ utveckling i områden där vi helst av allt vill ha denna produktion kvar. Mjolkproduktionen är i dessa bygder basen för inkomsten och sysselsättningen i företagen. Antalet kor har också stor betydelse för att bibehålla det öppna landskapet.

Mjolkproduktionen har hittills klarat sig ganska väl i skogs- och mellanbygderna. Skälet till detta är dels den interna mjölkregleringen som bl.a. ineburit avståndsneutralitet, utjämning mellan olika mjölkproduktgrupper.

Den stabilitet som funnits bryts nu ned och vi får med stor säkerhet ett jordbruk begränsat till slättbygden och områden kring de största tätorterna, där stora mjölkbesättningar kan sättas upp med inriktning på produktion av konsumtionsmjölk. Dessa kommer att gynnas av närheten till avsättningsorten.

De förändringar som propositionens förslag innebär kommer utan tvivel att leda till ökad koncentration och större enheter i närheten av de stora tätortsområdena. Det innebär att övriga regioner får det allt svårare att hävda sig och att utslagningen av jordbruksföretag där kommer att ske i allt snabbare takt.

I propositionen konstateras att mellan 60 000 och 100 000 kor kommer att försvinna. Om inga andra åtgärder sätts in är risken stor att merparten av dessa tas från södra Sveriges skogs- och mellanbygder.

Köttproduktionen nämns i propositionen som en produktionsgren som ska ges ökat utrymme i samband med att antalet mjölkkor minskar. En förhoppning är att dessa skall lokaliseras till skogs- och mellanbygderna. Tyvärr

kommer nog detta att stanna vid en förhoppning. Det som talar emot en sådan utveckling är bl.a. att 9 av 10 kalvaridag kommer från mjölkkor. Mjölkkorna svarar alltså till en mycket stor del av rekryteringen till köttproduktionen. Vidare ger självrekryterande köttproduktion inte särskilt stor sysselsättningseffekt. Dessutom är lönsamheten mycket låg. Tankegångar, som framskymtar i propositionen om att "det ordnar sig" med köttproduktionen, saknar förankring i verkligheten.

För att motverka en fortsatt negativ utveckling i skogs- och mellanbygderna i södra Sverige krävs en rad åtgärder, bl.a. följande:

- en bibehållen men förenklad internreglering på mjölkområdet som skapar förutsättningar för att konkurrera med stora konsumtionsmjölkanläggningar nära de stora tätortsområdena
- en ersättning för landskapsvård. Ersättningen bör omfatta vall och bete och kopplas till djurproduktion. Kopplingen till djurproduktionen innebär att det väsentligen skulle förbättra lönsamheten i den självrekryterande köttproduktionen, liksom den blir ett stöd till mjölkproduktionen. Samtidigt ökar motivationen hos regionens många deltids- och fritidsbönder att hålla självrekryterande nötköttsproduktion. Detta är helt nödvändigt om huvuddelen av nuvarande åker-, betes- och hagmarker skall hållas öppna.

Den livsmedelspolitiska propositionen föreslår för landskapsvård för åren 1990/91, 1991/92 och 1992/93 belopp motsvarande 100 milj kr, 200 milj kr respektive 250 milj kr per år. Vi anser inte att detta är tillräckligt. Stödet bör istället utgå med 250 milj kr för budgetåret 1990/91, för att därefter uppgå till 500 milj kr per år.

- för att ta ett samlat grepp på landsbygdsutvecklingen bör också utgå ett regionalpolitiskt stöd i storleksordningen 200 milj kr varav 100 milj kr bör avdelas för skogs- och mellanbygderna i södra Sverige.

Beträffande de föreslagna ersättningsformerna bör följande utgångspunkter gälla:

- ersättningen skall ses som en regionalpolitisk satsning och bekostas av budgetmedel.
- ersättningen skall medverka till att bevara det öppna landskapet genom att kompensera de konkurrensnackdelar som föreligger i regionen.
- ersättningen skall främja lokal sysselsättning för en levande landsbygd.
- ersättningen skall utformas så att den stimulerar företagandan. Produktionen måste även fortsättningsvis drivas med lönsamhet för att kunna fortsätta och det bör vara under former som stimulerar till en fortsatt utveckling av företaget.
- ersättningen skall utformas så att både mjölk och självrekryterande köttproduktion stimuleras.
- ersättningarna ska vara enkla utan byråkratiska ansökningsformer eller utbetalningsrutiner samt lätta att kontrollera.

Livskraftiga lantbruk är en förutsättning för en fortsatt levande landsbygd. Enligt vår mening måste lantbruk och landsbygd ses som resurser och ges möjlighet att finnas kvar i hela vårt land.

Hemställan

Mot. 1989/90

Jo84

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar ge regeringen till känna vad i motionen anförts om en bibehållen och förenklad internreglering på mjölkområdet.
2. att riksdagen beslutar om stöd till landskapsvård i enlighet med vad som anförts i motionen.
3. att riksdagen beslutar om regionalpolitiskt stöd i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 8 maj 1990

Kersti Johansson (c)

Rune Backlund (c)

